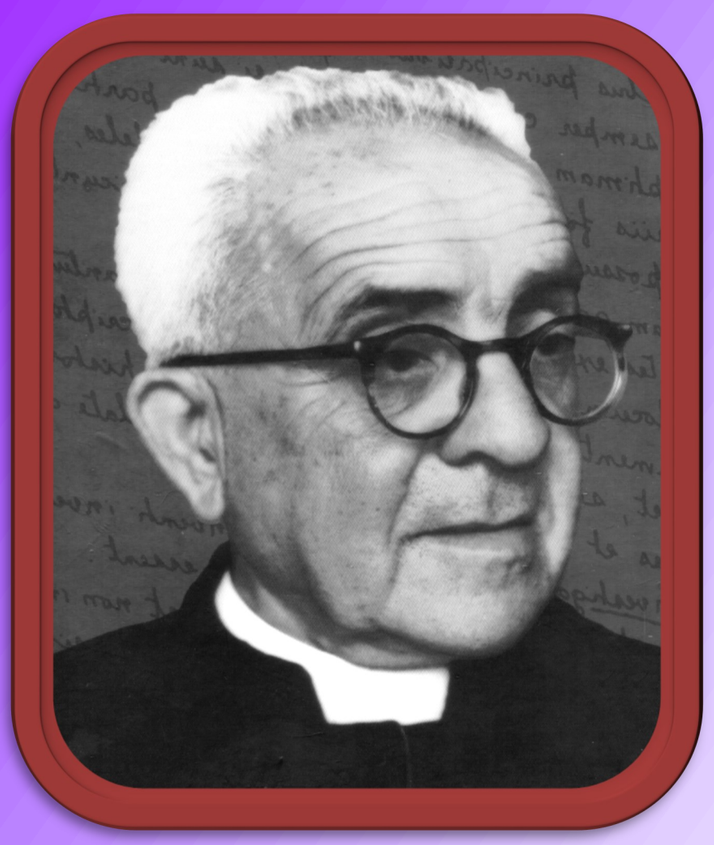

Pietru Pawl Saydon

1895 - 1971

Biblista u Studjuż tal-Malti

- L-akbar kontribut li ta Saydon għal-lingwa Maltija kien it-traduzzjoni tal-Bibbja mill-oriġinal għall-Malti.
- Dan seta' jagħmlu għaliex kien studjuż kbir tal-ilsna Semitiċi.
- Dam tletin sena sħaħ (1929—1959) jaħdem fuq din it-traduzzjoni.
- Fl-1977, is-Soċjetà tal-M.U.S.E.U.M. ħarġet l-ewwel volum.
- It-tieni u t-tielet volum ħarġu fl-1982 u fl-1990.

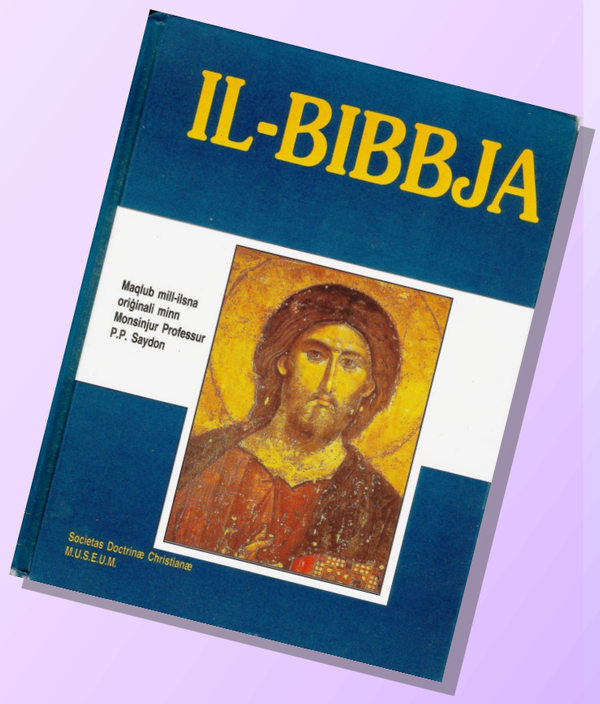

L-Għaqda tal-Malti - Università

- Saydon kellu sehem fit-twaqqif ta' din l-għaqda u kien it-tieni President tagħha (1931 – 1940).
- Sa nofs l-1939 kien jieħu ħsieb ***Leħen il-Malti***, il-pubblikazzjoni uffiċjali tal-Għaqda.
- Kien żmien meta l-Kwistjoni tal-Lingwa kienet taħraq ħafna. Il-Malti kien qed jieħu post it-Taljan.

IT-TIENI EDIZZJONI

Leħen il-Malti

MAĦRUG

MILL-*GĦAQDA TAL-MALTI* (UNIVERSITÀ)

L-Ewwel Sena — Marzu 1931 — No. 1

Stampât fl-"Empire Press" 266, Strada San Paolo — Il-Belt

Produzzjoni tal-Aġenzija Nazzjonali tal-Litteriżmu, Ministeru tal-Edukazzjoni u x-Xogħol

Riċerka: Joseph Buttigieg. **Disinn:** Paul Gatt, Ingrid Vella. **Ħajr lil:** Carmel Bezzina, Joe Borg, Doreen Coleiro, George Mifsud, David Muscat u Olvin Vella.

“Bla għodda ma taħdimx u bla kotba ma timxix fl-għerf.”

L-Aħħar Kelma 2 - Il-Malti, 1953

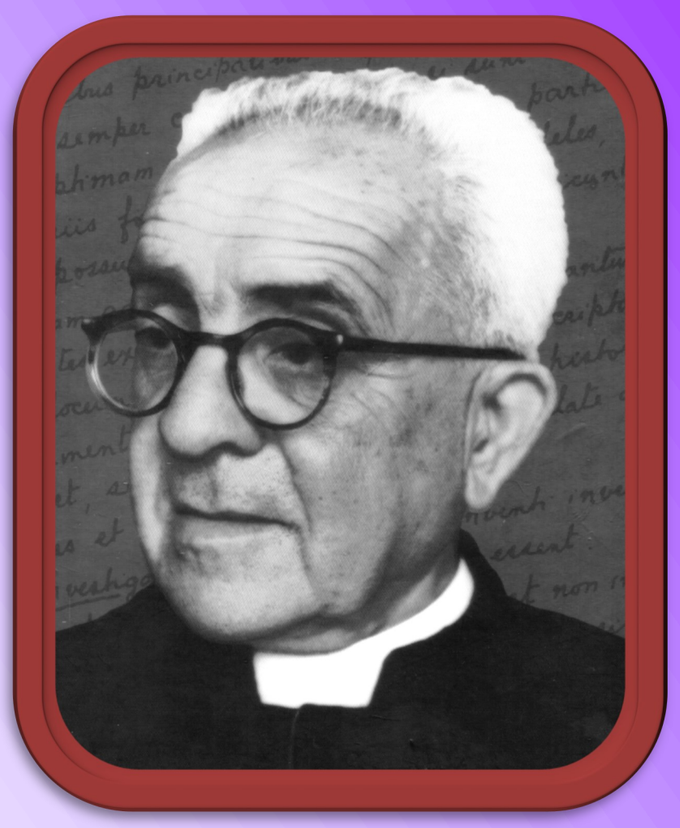

Xogħlijiet Oħra

- Flimkien ma’ Ġużè Aquilina ppubblika ***Ward ta’ Qari Malti***, antoloġija ta’ xogħlijiet ta’ proża u poeżija Maltija.
- Kiteb novelli u esejs, epigrammi, studji dwar suġġetti bibliċi, kitbiet awtobijografiċi u apprezzamenti ta’ Maltin magħrufa.

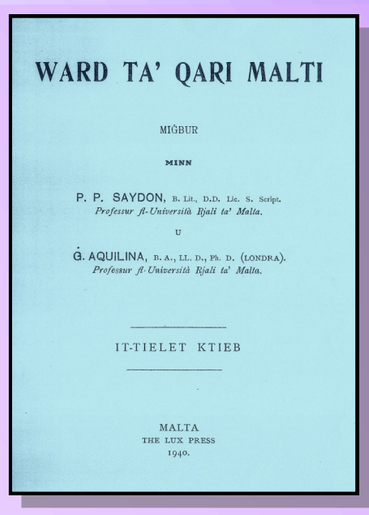
WARD TA’ QARI MALTI

MIĠBUR

MINN

P. P. SAYDON, B. Lit., D.D. Lic. S. Script.
Professur fl-Università Rjali ta’ Malta.

U

Ġ. AQUILINA, B. A., LL. D., Ph. D. (LONDRA).
Professur fl-Università Rjali ta’ Malta.

IT-TIELET KTIEB

MALTA
THE LUX PRESS
1940.

Għaraft id-deni meta għamiltha mal-ħbieb,
l-imħabba tgħallimtha mill-qtates u l-klieb.

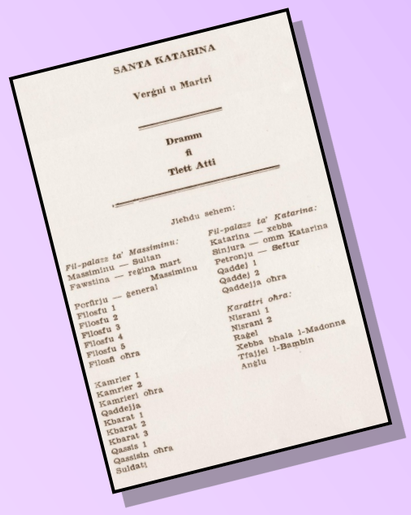
SANTA KATARINA

Verġni u Martri

Dramm
fi
Tlett Atti

Jieħdu sehem:

Fil-palazz ta’ Massiminu:
Massiminu — Sultan
Fawstina — reġina mart Massiminu
Porfriju — ġenerali
Filosfu 1
Filosfu 2
Filosfu 3
Filosfu 4
Filosfu 5
Filosfi oħra
Kamrier 1
Kamrier 2
Kamrieri oħra
Qaddejja
Kharat 1
Kharat 2
Kharat 3
Qassis 1
Qassisin oħra
Suldati

Fil-palazz ta’ Katarina:
Katarina — xebba
Binjura — omm Katarina
Petronju — Isqfijr
Qaddej 1
Qaddej 2
Qaddejja oħra

Karattri oħra:
Nsrani 1
Nsrani 2
Anġlu
Xebba bħala l-Madonna
Tfajjel bħala l-Bambin

- In-novelli ta’ Saydon huma ambjentati fi sfond karatteristiku rurali Malti tal-bidu tas-seklu 20.
- L-epigrammi huma niggieża u espressivi. Jużahom bħala xhieda tal-veritajiet iebsa tal-ħajja u bħala mezz ta’ kritika soċjali.
- Kiteb ukoll dramm reliġjuż fuq il-ħajja ta’ Santa Katarina għax kien miż-Żurrieq.

Konna xi darba Nsara u wlied San Pawl,
Illum tlifnieha l-fidi, sirna bla dawl.

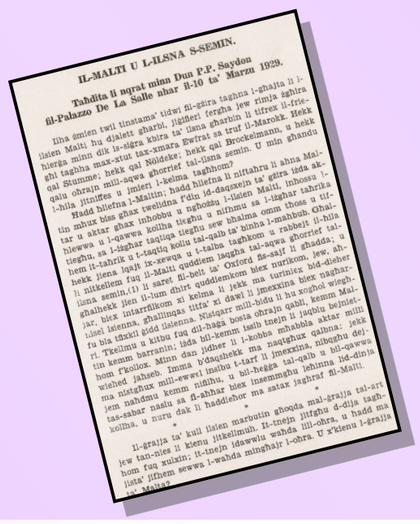
IL-MALTI U L-ILSNA S-SEMIN.

Tabdita li ngrat minn Dun P.P. Saydon
fil-Palazzo De La Salle nhar 8-10 ta’ Marzu 1929.

Ilna żmien twil tinstama’ tidwi fil-gżira tagħna l-għajta li j-ilsien Malti hu dialett għarbi, jiġifieri fergħa jew rimja tagħira hiergħa minn dik is-sarra kbira ta’ lsna għarbin li tifrex il-fre-għi tagħha max-xut tax-xmara Ewfrat sa truf il-Marokk. Hekk għi tagħha max-xut tax-xmara Ewfrat sa truf il-Marokk. Hekk qal Stumme; hekk qal Nöldeke; hekk qal Brockelmann, u hekk qal Stumme; hekk qal Nöldeke; hekk qal Brockelmann, u hekk qalu għarjin mill-aqwa għorrief tal-lsna semin. U min għandu l-hila jitnifes u jmiżeri l-kelma tagħhom?

Hadd hlielna f’din id-dagsejn ta’ gżira Malti, inhossu li-tin mhux bisa għax twelidna f’din id-dagsejn ta’ l-Ilsien Malti. Hadd hlielna għax inhobbu tagħna u nifhmu l-mahbub tagħna. Ghal-tar u aktar għax inhobbu tagħna u nifhmu omm those u tif-hlewwa u l-qarwa kollha tagħna ew bħalma omm those u tif-tiegħu, sa l-lgħat taqtiq kollu tal-qalb ta’ taghkom u rabbejt il-hiż-hem it-tahrik u t-taqtiq kollu tal-qalb ta’ taghkom u rabbejt tal-hekk jiena ħejt ix-xewqa u t-talba tagħkom tal-saqa għorrief tal-li nitkellem fuq il-Malti quddiem l-agħna ta’ Oxford fis-salf li għadda; u lsna semin.(1) u taref fil-bidi ta’ Oxford bies turisiku, bid-dieher għalhekk jien il-lum dhirt quddiemkom bies nagħar-jar, biex intarrfilkom xi ftit x’hi dak li jmexxina bies nagħar-lissi litenna, għalliegħi titfa’ xi dawl il-hu xogħol wiegħi-fu bla dhxil ġdid lilenna. Nitqarr mill-bidu li hu xogħol wiegħi-ri. Tkellmu a kitbu fuq dil-bagħa bosta drabi qabli, kemm Mal-tin kemm barranin; iżda bil-kemm tatib tnejn li jagħtu bejniet-hom f’ġwiekx. Minn dan jidher li l-kobba għabbiha aktar milli wieħed jaħseb. Imma bdaqshekk ma nagħtux qalbna: jekk ma nistgħux kemm nistgħu, u bil-qawwa li jmexxina, nikxfu dejjem aktar u aktar il-ġmiel tal-lsna tagħna u bil-qawwa li jem nahdmu mill-ewwel tagħlu ħejja tal-qalb u bil-qawwa tas-sabar naslu sa fl-aħhar bies insemmgħu lehinna lid-dinja kollha, u nuru dak li ħaddieħor ma setax jagħrat fil-Malti.

* * *

Il-grajja ta’ kull lsien marbutin għoqda mal-grajja tal-ar-jew tan-nies li kienu jitkellmuh. Il-mejn jitgħalu d-dlija tagħ-hom fuq xulxin; li-mejn idawwlu wħads lill-oħra, u ħadd ma jista’ jifhem sewwa l-wħads minghajr l-oħra. U x’ħtenu l-grajja

- Kiteb ukoll dramm reliġjuż fuq il-ħajja ta’ Santa Katarina għax kien miż-Żurrieq.

Konna xi darba Nsara u wlied San Pawl,
Illum tlifnieha l-fidi, sirna bla dawl.

- Ippubblika diversi studji dwar il-lingwa fosthom: ***Il-Malti u l-Ilsna Semin*** (1929) u ***Tagħlim il-Malti fl-Imgħoddi u Llum*** (1932).

Produzzjoni tal-Aġenzija Nazzjonali tal-Litteriżmu, Ministeru tal-Edukazzjoni u x-Xogħol

Riċerka: Joseph Buttigieg. **Disinn:** Paul Gatt, Ingrid Vella. **Ħajr lil:** Carmel Bezzina, Joe Borg, Doreen Coleiro, George Mifsud, David Muscat u Olvin Vella.

L-Aġenzija Nazzjonali tal-Litteriżmu